

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRVATSKI JEZIK

DRŽAVNA MATURA
šk. god. 2023./2024.

ČITANJE, KNJIŽEVNOST I HRVATSKI JEZIK

HRV.69.HR.R.K1.32

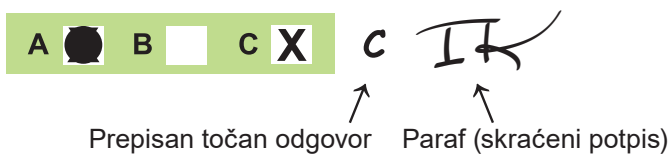

57376

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

HRVATSKI JEZIK

Čitanje, književnost i hrvatski jezik

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

H
R
V
1

List za odgovore

D-S069

1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	21. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	22. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	23. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	24. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	25. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
6. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	26. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
7. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	27. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
8. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	28. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
9. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	29. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
10. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	30. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
11. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	31. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
12. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	32. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
13. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	33. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
14. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	34. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
15. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	35. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
16. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	36. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
17. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	37. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
18. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	38. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
19. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	39. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
20. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	40. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

Nastavak na poledini

Šifra ocjenjivača: _____

HRV.69.HR.R.L1.02

57377

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

HRV1

41. A B C D 42. A B C D 43. A B C D 44. A B C D 45. A B C D 46. A B C D 47. A B C D 48. A B C D 49. A B C D 50. A B C D 51. A B C D 52. A B C D 53. A B C D 54. A B C D 55. A B C D 56. A B C D 57. A B C D 58.1. A B C D 58.2. A B C D 58.3. A B C D 58.4. A B C D 58.5. A B C D

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **100** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po stranicama ove ispitne knjižice, ali **odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore**.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i način ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebjavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Provjerite jeste li naljepili identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 30 stranica, od toga 1 praznu.

I. Čitanje

Zadatci s polaznim tekstom

Zadatci višestrukoga izbora

U zadacima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatci od 1. do 30. odnose se na polazne tekstove.

Posljednja pomast

Iznova k vama ja se vraćam, svete
Masline, što vas sadio moj djedo
I gajio moj otac, a još dijete –
Pod vama ja sam sanjareći sjedō.

Iz vašeg ploda djed je začim hrani
Sàžimō¹ rukom svojijeh težaka,
A otac moj na svakoj vašoj grani
Plamičak brao za dne zimskog mraka.

I vi im daste mâtst i svjetlo: zdravlje
Tijelu, radost očima i duši.
I još ste tu. I sunčevo vas slavlje
Još raji². I vrh vaš se još ne suši.

Sa duga puta ja vam dođoh, svete
Masline, crn i trūl ko ì pānj zimi, –
Jer čas već stiže da i ono dijete,
Ko djed i otac, od vas dar svoj primi.

Što sada trebam, vi ćete mi dati.
U krevet leć ću što se ù njem rodih.
Svoj časak smrtni ja ću dočekati
Na žalu s kojeg jednom i odbrodih.

I hoću da tu jadnu pūt mi – što je
Krštena bila vodom iz bunara
Otoka našeg – u čas smrti moje,
Pomaže ulje màslnika stara.

Vladimir Nazor

¹ sàžimō, od sažimati – stisnuti, stlačiti, zgusnuti

² raji, od rajiti – obasjavati srećom, činiti nekoga da se osjeća kao u raji

1. Koja je tema pjesme?

- A. nastojanje da se ostvare snovi iz djetinjstva
- B. želja da se skonča u rodnome kraju
- C. borba za obiteljsko imanje
- D. strah od smrti

(1 bod)

2. Koja se od sljedećih tvrdnja **ne odnosi** na lirski subjekt?

- A. Kao dijete maštao je o tome da će uzgajati masline.
- B. Napustivši rodni kraj, putovao je po svijetu.
- C. Umrijet će u svojem zavičaju.
- D. Mediteranskoga je podrijetla.

(1 bod)

3. Kojom je stilskom figurom motiv *maslina* naglašen u prvoj strofi?

- A. apostrofom
- B. eufemizmom
- C. gradacijom
- D. hiperbolom

(1 bod)

4. Koje je značenje sljedećih stihova?

*A otac moj na svakoj vašoj grani
Plamičak brao za dne zimskog mraka.*

- A. Otac je brao masline dok ne bi obrao i zadnju granu.
- B. Masline su zimi svjetlucale na suncu.
- C. Masline su davale ulje za svjetiljke.
- D. Otac je masline brao i po mraku.

(1 bod)

5. Što od sljedećega simboliziraju masline?

- A. težak život lirskoga subjekta
- B. generacijsku povezanost
- C. nadolazeću starost
- D. krštenje

(1 bod)

Ranko Marinković, *Kiklop*

U trpezariji za doručkom do njega je sjeo „Krele”. Ne po svojoj volji, već po nekom rasporedu, ali čini se da je on to primio kao sretnu okolnost, želio je razgovarati s Melkiorom koji nije dodirnuo jela.

– Nemoj se ljutiti – reče „Krele” gledajući krišku kruha ispred Melkiora namazanu nekom crnom marmeladom. – Ja sam ono tamo namjerno, znaš. Ti si ipak viši intelektualac, profesor, je li? To se i vidi. A meni je to, da ti kažem, zabavno. Uvijek sam volio lajati, to jest, vau-vau – pse imitirati. Mogu ih sve uzburniti koliko god ih ima na dohvat moga glasa. Jednom ću ti pokazati, noću, vidjet ćeš.

– Vjerujem ti, dragi...

– Zovi me *Krele*. Mani, neka se naviknu, to je korisno.

– Što je korisno?

– A to, da ti nalijepe neku etiketu. „Krele” je isto što i kreten, naziv od milja. Jer ponos... šta, da budem ponosan? Ponosan regrut, ma šta kažete! A zašto ne jedeš? Nećeš? Mogu li ja? Hvala ti ko bratu. Da se s ponosom naganjam sa starom droljom Lizom (mislim kobilom), a ona mene kopitom može baš posred ponosa, ha? A jok! Radije lajem na sijalicu! – Mljackao je slasno svježi kruh sa crnom marmeladom i govorio povjerljivo, otkrivajući svoju tajnu. – Zna on da je nitko i ništa. Ti misliš da ne zna? O-ho, Čičak ima sedam fakulteta! Ali ja ih imam devet! Jesi li imao kada zakrpljenu zadnjicu... ili naprosto bez zakrpe, rupu? E, ja imam i tu visoku školu, a Čičak je nema, njemu je vojska oblačila čakšire¹. Ali on sada ima vlast, a ja je nemam. Zato kad se on izvoli rugati, treba samo pogoditi kojim pravcem želi da se krene. Njemu je to potrebno, razumiješ? Što bi on bio, na primjer, pored tebe? Neki kukavni kukac. Gnjida. Ti znaš Pitagorin poučak, a on – da konj ima četiri noge. Zato ga se čuvaj... jer on će te sa sve četiri, da te đavo odnese!

– Pa što sam mu ja skrivio? – snebiva se Melkior i dolazi mu da zaplače. – Ja... sam mu pokoran.

– Pokoran, a usto misliš... i tako dalje... što da te citiram, zna on to. Zato te i pita kako se gasi sijalica. Da bi ti uništio misao. A u tebi se buni dostojanstvo, ljudsko, je li? Mani to. Insekti će prije ili kasnije pojesti čovječanstvo, ima ih milijardu milijarda puta više nego nas. Ja sve gledam sa tog stajališta i ne uzbuđuje me naše privremeno dostojanstvo. To prepuštam velikanima. Budući arheolozi neće naći ni traga od svega toga na njihovim kosturima. Za stotinu godina, a možda i ranije, pojavit će se na tržištu Hitlerove kosti, dakako lažne. Amerikanci će plaćati teške dolare za jedan Hitlerov plombirani zub, za dvije Mussolinijeve vlasi, mada nema nijedne na glavi. Sve su to jadne gluposti, lopata i lopata, i ništa više. Treba sada živjeti. Sačuvati žive kosti ispod Čičkove vlasti, makar i lajući na elektriku. Ali ti, čini se, imaš drugu taktiku. Neka. Čuvaj ga se. Cezar je, kažu, već dvojicu ubio. Kad ubije trećega, ucmeekat će ga. Kakva satisfakcija za trećega, a!

¹ čakšire – hlače od vune

6. Koju životnu filozofiju zastupa Krele?

- A. Ljudski je život besmislen ako se izgubi dostojanstvo.
- B. U teškim vremenima najvažnije je preživjeti.
- C. Za dobar život važno je dobro obrazovanje.
- D. U životu se treba zabavljati.

(1 bod)

7. Zbog kojega se razloga Čičak okomio na Melkiora?

- A. jer je Melkior intelektualno nadmoćan
- B. jer Melkior odbija jesti vojničku hranu
- C. jer su Melkior i Krele prijatelji
- D. jer mu Melkior prkosi

(1 bod)

8. Na što se odnosi podcrtani izraz u sljedećoj rečenici?

E, ja imam i tu visoku školu, a Čičak je nema, njemu je vojska oblačila čakšire.

- A. na Krelino iskustvo krajnjega siromaštva
- B. na Krelinu sposobnost oponašanja pasa
- C. na Krelino poznavanje arheologije
- D. na Krelino formalno obrazovanje

(1 bod)

9. Kako se Krele odnosi prema svojem nadimku?

- A. Prihvaća ga pragmatično.
- B. Ljuti se zbog njega.
- C. Ponosi se njime.
- D. Srami ga se.

(1 bod)

10. Kakvim je tonom Krele izgovorio sljedeću rečenicu?

Kakva satisfakcija za trećega, a!

- A. ironičnim
- B. ljutitim
- C. rezigniranim
- D. tužnim

(1 bod)

Marcel Proust, *Combray*

Pošto se Françoise već pobrinula da moji roditelji dobiju sve što im treba, penjala se prvi put k tetki da joj dade pepsin¹ i da je pita što želi za ručak. Malokad nije bilo potrebno da o nečem iznese svoje mišljenje ili protumači kakav važniji događaj:

– Zamislite, Françoise, gospođa Goupil zakasnila je više od četvrt sata da dođe po svoju sestru; ako se još malo zadrži na putu, ne bih se nimalo začudila kad bi stigla na misu tek poslije podizanja.

– Ah, to i ne bi bilo nikakvo čudo – odgovori Françoise.

– Françoise, da ste došli prije pet minuta, vidjeli biste još kako prolazi gospođa Imbert i nosi dva puta veće šparoge od šparoga stare Callotove; pokušajte doznati od njezine služavke gdje ih je nabavila. Vi nama ove godine servirate šparoge uz svako jelo pa bi vam takve dobro došle za naše putnike.

– Ne bi bilo nikakvo čudo da su te šparoge iz vrta gospodina župnika – pripomene Françoise.

– Ah, ne bih baš rekla, sirota moja Françoise – otpovrne tetka sliježući ramenima – da je to iz vrta gospodina župnika! Pa valjda znate da kod njega uspijevaju samo neke sitne, bijedne, bezvrijedne šparoge. A kažem vam da su ove bile debele kao ruka. Dakako, ne kao vaša ruka, nego kao ova moja jadna ručica koja je ove godine još više omršavjela... Jeste li čuli, Françoise, onu zvonjavu što mi je probila uši?

– Nisam, gospođu Octave.

– Ah, sirota moja djevojko, bit će da imate zbilja tvrde uši, zahvalite dragom Bogu! Maguelonka je došla po doktora Piperauda. Odmah je zatim izašao s njom pa su skupa skrenuli u Ulicu Oiseau. Bit će da se neko dijete razboljelo.

– Ah, eto ti ga na, Bože! – uzdahne Françoise, koja nije mogla slušati kako je nesreća snašla neku nepoznatu osobu, pa makar i negdje daleko u svijetu, a da ne počne kukati.

– A za kim je, Françoise, zvonilo mrtvačko zvono? Ah, Bože, bit će za gospođom Rousseau. Eto, već sam zaboravila da je sinoć preminula. Ah, vrijeme je da dragi Bog i mene pozove, sasvim sam izgubila glavu poslije smrti mog sirotog Octavea. Nego, ja vam samo oduzimam vrijeme, dijete moje!

– Ma ne, gospođu Octave, nije vam moje vrijeme toliko dragocjeno; onaj tko nam ga daje nije nam ga prodao. Idem samo prgledati da mi se nije vatra ugasila.

Tako su Françoise i moja tetka na toj jutarnjoj sjednici pretresle prve događaje toga dana. Ali katkad su ti događaji zadobivali takav tajanstven i ozbiljan karakter da bi tetka osjetila da neće dočekati onaj trenutak kad će Françoise sama doći do nje, pa bi u kući četiri puta gromoglasno odjeknulo zvonce.

– Ama, gospođu Octave, nije još vrijeme za pepsin – dobacila bi joj Françoise. – Da vam nije zlo?

– Ma nije, Françoise – odgovorila bi joj tetka – ma jest, zapravo, znate i sami da mi je malokad sasvim dobro; jednog ću dana preminuti kao gospođa Rousseau a da neću imati kad ni da se snađem; ali nisam vas zato zvala. Nećete mi vjerovati da sam maloprije vidjela, kao što sad vas gledam, gospođu Goupil s nekom curicom koju uopće ne poznajem!

¹ pepsin – lijek za probavu

11. S kojim je likom pripovjedač rodbinski povezan?

- A. s gospođom Goupil
- B. s gospođom Imbert
- C. s gospođom Octave
- D. s gospođom Rousseau

(1 bod)

12. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na gospođu Octave?

- A. Smeta joj pripovijedanje o nesrećama.
- B. Dijete joj se razboljelo.
- C. Udovica je.
- D. Slabo čuje.

(1 bod)

13. U kojemu slučaju gospođa Octave poziva Françoise ranije nego što je uobičajeno?

- A. kad želi razgovarati o zanimljivim događajima
- B. kad joj treba lijek za probavu
- C. kad čuje zvono s crkve
- D. kad je gladna

(1 bod)

14. Koja je od sljedećih gospođa viđena s djevojčicom koju gospođa Octave ne poznaje?

- A. ona za kojom je zvonilo mrtvačko zvono
- B. ona koja je kasnila po svoju sestru
- C. ona koja je nosila velike šparoge
- D. ona koja je otišla po liječnika

(1 bod)

15. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljena ironija?

- A. *Pa valjda znate da kod njega uspijevaju samo neke sitne, bijedne, bezvrijedne šparoge.*
- B. *Idem samo prigledati da mi se nije vatra ugasila.*
- C. *Tako su Françoise i moja tetka na toj jutarnjoj sjednici pretresle prve događaje toga dana.*
- D. – *Da vam nije zlo?*

(1 bod)

William Shakespeare, *Hamlet*

POLONIJE: (...) Moj vladaru i moja gospo – raspravljati

Što veličanstvo mora biti, što je dužnost,
Zašto je dan dan, i noć noć, a vrijeme vrijeme,
Bilo bi rasipati dan i noć i vrijeme.
Stoga, jer je kratkoća duša razbora,
Opširnost samo tijelo i izvanjski ukras,
Da skratimo: vaš plemeniti sin je lud.
Da, on je lud; a kad se pravo objasni,
Ludilo nije drugo nego biti lud.
No, pustimo to.

KRALJICA: Više srži, a manje umijeća.

POLONIJE: Kunem se, gospo, da se ne služim umijećem.

Da je lud, istina je; istina je, šteta!
I šteta što je istina! Glupe li slike!
Nek ide zbogom; neću se služiti umijećem.
Dopustimo tad da je lud. Sad ostaje
Da pronađemo uzrok ovoga efekta –
Ili bolje reći, uzrok ovoga defekta;
Jer taj defektni efekat svoj uzrok ima.
Tako. Sad ostaje... Uostalom, ostatak
Razmotrite.
Ja imam kćer – to jest, imam je dok je moja –
Koja, kao savjesno i poslušno dijete,
To mi je dala. (*Vadi pismo.*) Čujte i zaključite.
(*Čita.*) „Božanskoj i najljepotnijoj Ofeliji, idolu moje duše –”
To je loš izraz, traljav izraz – „najljepotnija” je traljav izraz. No,
sad ćete čuti. Evo: (*Čita.*) „U izvrsnu bjelinu njenih grudi, ovo,”
itd. –

KRALJICA: Je li joj to Hamlet poslao?

POLONIJE: Samo čas, gospo; izostaviti neću ništa.

(*Čita.*)
„Sumnjaj da su zvijezde vatra živa,
Sumnjaj da se kreće sunce jarko,
Sumnjaj da istina lašcem biva,
Ali ne sumnjaj da te ljubim žarko.

O, draga Ofelijo, ja sam nespretnan u slaganju stihova; nisam vješt
u brojenju svojih uzdaha; ali da te ljubim vrlo mnogo, o,
neizmjerljivo, to vjerujem. Zbogom.

Zauvijek tvoj, najdraža gospo, dok
je ovo tijelo njegovo, HAMLET.”

To mi je kćerka poslušna pokazala.
A osim toga mi je povjerila sve
O njegovu udvaranju: u koje vrijeme,
Na koji način, gdje.

KRALJ: Ali kako je ona

Tu ljubav primila?

POLONIJE: Što mislite o meni?

KRALJ: Da ste odan i častan čovjek.

POLONIJE: Rado bih to

Dokazao. Dakle, kad ovu žarku ljubav
U zaletu primijetih – jer je opazih,
To moram reći, prije nego kći mi kaza –
Što biste bili mogli pomisliti vi
Il njeno drago veličanstvo kraljica,
Da sve sam ja to znao i tajnovit bio,
Il da sam, nijem, svom srcu dao mig da šuti,
Il da sam lakoumno gledao tu ljubav?
Što biste mislili? Ne. Ja se latih posla,
I svojoj mladoj gospodični rekoh ovo:
„Gospodin Hamlet knez je, iznad tvoje zvijezde;
To ne smije biti.” Tad joj naredih da se
Zaključava pred posjetima njegovim,
Da ne prima ni glasnike ni darove.
Ona me poslušna i pobra plod mog svjeta¹;
A on, tako odbijen – da skratimo priču –
Pade u tugu; onda stade postiti;
Tada ga besanica spopade, i slabost;
Lakoća tad u glavi; tako silazeći
Dođe u ludilo u kojem sada bjesni,
A zato svi mi tugujemo.

KRALJ (*Kraljici.*): Mislite da je to?

KRALJICA: Možda; vrlo vjerojatno.

¹ svjeta – savjeta

16. Zašto Polonije kralju i kraljici govori o Hamletovoj i Ofelijinoj ljubavi?

- A. Želi ukazati na njihovu dužnost prema sinu.
- B. Želi objasniti Hamletovo ponašanje.
- C. Želi dokazati da je dobar otac.
- D. Želi opravdati Ofeliju.

(1 bod)

17. Koje je značenje sljedećih kraljičinih riječi?

Više srži, a manje umijeća.

- A. Kraljica smatra da kralj ne vlada dovoljno umješno.
- B. Kraljica procjenjuje Hamletove sposobnosti.
- C. Kraljica izražava svoje shvaćanje ludila.
- D. Kraljica želi da Polonije ne okoliša.

(1 bod)

18. Kako je Polonije saznao za Ofelijinu i Hamletovu ljubav?

- A. Upozorila ga je kraljica.
- B. Hamlet mu se povjerio.
- C. Saznao je od kralja.
- D. Sam je primijetio.

(1 bod)

19. Koje je značenje podcrtanoga izraza u sljedećim stihovima?

*„Gospodin Hamlet knez je, iznad tvoje zvijezde;
To ne smije biti.”*

- A. Ofelijin je društveni položaj nedostojan Hamletova.
- B. Ofelija naivno idealizira Hamleta.
- C. Hamlet je Ofelijin zaštitnik.
- D. Hamlet ne mari za Ofeliju.

(1 bod)

20. Koja je od sljedećih tvrdnja o Polonijevu odnosu prema Ofeliji točna?

- A. Polonije se ljuti na Ofeliju zato što je neposlušna.
- B. Polonije nastoji Ofeliji pronaći supruga.
- C. Polonije štiti Ofelijinu privatnost.
- D. Polonije vjeruje Ofeliji.

(1 bod)

Saša Ceci, *Milo za drago*

Osim uobičajenog odnosa žderač – klopa, u prirodi postoje i zanimljiviji slučajevi interakcije između vrsta: rak samac sa svojom moruzgvom, vlasulja i riba klaun, pa djetelina i ona bakterija koja može apsorbirati dušik (za štrebere: rizobija). Ljudima dugo nije bilo jasno kako je moguće da spontano dolazi do takvog, gotovo dobrohotnog ponašanja između vrsta (pamtimo iz osnovnjaka i križaljki da se to zove simbioza). A nije im bilo jasno, jer je o prirodi i društvu vladalo isto uvjerenje: da je i Bog prvo sebi stvorio bradu. U prijevodu – svatko se prvenstveno brine za sebe.

Kako je onda došlo do toga da neki rak naokolo tegli moruzgvu? Iskren, pošten i točan odgovor bio bi da zapravo ne znamo točno i da možda nikad ni nećemo doznati. No znamo da postoji optimalna strategija koja započinje s nuđenjem suradnje i u kojoj u konačnici korist imaju obje strane, pa nije neobično da je i priroda ponekad koristi. Temelji se na jednostavnom principu – vraćanje milo za drago (*tit for tat*).

Skužili smo da je ta strategija zbilja jako dobra kad je s njom ruski matematičar Anatol Rapoport pobijedio na natjecanju u rješavanju „dileme zatvorenika”. Bilo je to na turniru koji je 1979. organizirao Robert Axelrod, profesor politologije sa Sveučilišta u Michiganu. Dilema zatvorenika idealizirani je problem koji se proučava u teoriji igara – dva čovjeka privedena su i razdvojena, a istražitelji im nude manju kaznu ako priznaju zločin koji su zajedno počinili. Situacija je ovakva – ako oba priznaju, dobit će nešto umanjenu kaznu. Ako ni jedan ne prizna, istražitelji nemaju dovoljno dokaza i oba dobivaju neku minimalnu kaznu. No ako samo jedan prizna – taj postaje svjedok pokajnik i biva oslobođen, dok drugi dobiva maksimalnu kaznu.

Ako se igra samo jedan krug, očito je da je optimalna strategija da oba priznaju i izbjegnu maksimalnu kaznu. No ideja Axelrodova natjecanja bila je da se igra više krugova na bodove i da svaka strategija igra protiv svih ostalih (liga-sustav). Rapoportova pobjednička strategija glasila je otprilike ovako:

- (1) u prvom krugu ne priznaj (dakle, surađuj s drugim zatvorenikom)
- (2) ako on prizna, u sljedećem krugu priznaj i ti (osveti se – milo za drago)
- (3) ako on ne prizna, u sljedećem krugu surađuj (na dobro vrati dobrim i ne budi zlopamtilo).

Rezultat je bio iznenađujući, ne samo zbog jednostavnosti ove strategije, već i zbog implikacija koje je imao na društvo – nuđenje i uzvratanje suradnje, kažnjavanje nesuradnje i brzo opraštanje jest najpovoljnija strategija. Ili, kako je Richard Dawkins zgodno izokrenuo britansku verziju poslovice o Bogu i bradi – dobri momci stižu prvi na cilj (*good guys finish first*). Važno je reći da su neke strategije prošle bolje u srazu s ovom strategijom, ali bi na kraju balade ona bila ukupni pobjednik (nešto kao Keke Rosberg u Formuli 1, tri godine kasnije).

21. Koja je namjena polaznoga teksta?

- A. objasniti dobivaju li zatvorenici manju kaznu ako priznaju zločin koji su počinili
- B. informirati čitatelje o tome kako ponašanje životinja utječe na ljude
- C. izraziti nepovjerenje u rezultate znanstvenih istraživanja
- D. predstaviti prednosti suradničkoga ponašanja

(1 bod)

22. Koja je preporučena strategija u igri „dilema zatvorenika” ako se igra više krugova?

- A. Ako drugi „zatvorenik” u prvome krugu prizna, u drugome ti ne priznaj.
- B. Ako drugi „zatvorenik” surađuje s „istražiteljem”, oprosti mu.
- C. Na početku surađuj s drugim „zatvorenikom”.
- D. Ni u kojemu slučaju nemoj priznati krivnju.

(1 bod)

23. Koji izraz autor suprotstavlja izrazu *da je i Bog prvo sebi stvorio bradu*?

- A. *odnos žderač – klopa*
- B. *optimalna strategija*
- C. *svjedok pokajnik*
- D. *zločin*

(1 bod)

24. Kojim je funkcionalnim stilom pisan polazni tekst?

- A. administrativnim
- B. književnoumjetničkim
- C. popularno-znanstvenim
- D. razgovornim

(1 bod)

25. Kojim se od sljedećih izraza autor **ne koristi** u polaznome tekstu?

- A. stručnim pojmovima iz područja biologije
- B. riječima iz engleskoga jezika
- C. matematičkim formulama
- D. žargonizmima

(1 bod)

Lidija Šare, *Mediteranska kuharica 2*

Razne vrste ribe, koje se obično nalaze na tržištu, brojne su i idu od riba masnoga mesa (sardele, skuše), srednje masnoga (inćuni, cipli, sabljarka, tuna, trlje) do izrazito mršavoga (arbun, obliš, grdobina, sarag, lubin, list, komarča, itd.), zatim ribe koje se prodaju na režnjeve, sitna riba, školjkaši, mekušci s ljušturou ili bez nje. Nije uvijek lako nabaviti ribu i dobro bi bilo da na početku potražite pomoć, primjerice, nekoga iskusnog prodavača ribe kojemu će biti drago da s vama podijeli svoje znanje. Bitno svojstvo ribe koju nikako ne smijete zanemariti, bez obzira na vrstu ribe koju želite nabaviti, jest njezina svježina. Da biste znali je li riba svježija, nudimo vam nekoliko korisnih savjeta. Pogledajte prije svega oko, koje mora biti živo i bistro. Odbacite ribu bez očiju ili, još gore, bez glave. Ljuske moraju dobro prianjati uz tijelo (kod ribe koja nije svježija, ljuske su dignute). Ne kupujte ribu kojoj su očišćene ljuske. Boja se mora prelijevati, gotovo je metalna. Izbjegavajte ribu koju prskaju vodom da bi izbjegli sušenje, jer bi se lako moglo dogoditi da nije svježija. Škrge moraju biti crvene i vlažne, listići netaknuti. Kod stare ribe škrge postaju najprije grimizne, a zatim smeđe boje, a pločice se otvaraju. Meso mora biti čvrsto, otporno na dodir, a želudac nadut. Ako na pritisak prsta ostane otisak, riba nije svježija. Miris mora biti jedva primjetan. Budite sumnjičavi prema ribi koja je obložena algama: uglavnom služe da sakriju početak lošega mirisa. Jastoge, velike rakove i jegulje najbolje je nabaviti još žive, a jednako je tako i s mekušcima u ljušturi. Ne kupujte školjke koje se ne zatvaraju na dodir. Meso mekušaca (školjki) ne smije biti bez sjaja, suho i ne smije imati kiselkasti miris.

Kuhanje:

Kuhanje ribe jedan je od najjednostavnijih načina pripremanja, ali ipak zahtijeva malo pozornosti. Pripremite prvo *court-bouillon*: uzavrite slanu vodu koju ste začinili režnjem celera, jednom mrkvom, jednim crvenim lukom razrezanim na pola, jednim listom lovora, strukom peršina, čašom bijeloga vina, ako više volite bijelim octom ili jednim limunom izrezanim na kriške. Kuhajte sat vremena, a zatim pustite da se malo ohladi. U međuvremenu pripremite ribu: očistite ljuske i želudac, ali je ostavite cijelu, s glavom i repom. Zatim stavite ribu u lonac i pustite da uzavri na laganoj vatri. Za ribu od 800 grama računajte na otprilike 20 minuta kuhanja od trenutka kada je voda ponovno uzavrela. Pustite da kuha na laganoj vatri, jedva da vrije. Riba je gotova kada je oko bijelo. Škamp i rakovi moraju biti bačeni u *court-bouillon* koji vrije i izvađeni tek što je vrenje ponovno počelo. Za ovo je potrebna ovalna ili pravokutna posuda s rešetkom koja se može izvlačiti i s poklopcem. Rešetka je potrebna da se ribu može dobro namjestiti i držati je ravno dok se kuha, a osim toga, kada je skuhana, nakon što smo je ostavili da odleži malo vremena u ribljoj juhi, rešetka vam pomaže da lako izvadite ribu, a da je pri tome ne slomite. U takvoj posudi mogu se kuhati i plemeniti jastozi.

26. Koja je namjena polaznoga teksta?

- A. poučiti čitatelja o tome kako prepoznati i pripremiti svježu ribu
- B. upozoriti na opasnosti konzumiranja nedovoljno svježe ribe
- C. opisati vrste riba koje se nalaze na domaćemu tržištu
- D. promovirati ribu kao važan sastojak zdrave prehrane

(1 bod)

27. Koji je upotrijebljeni glagolski oblik tipičan za vrstu tekstova kojoj pripada polazni tekst?

- A. futur I.
- B. imperativ
- C. kondicional I.
- D. prezent

(1 bod)

28. Koje od sljedećih obilježja mora imati svježa riba?

- A. dignute ljuske
- B. metalnu boju ljusaka
- C. mršavo meso
- D. otvorene škržne pločice

(1 bod)

29. Što je *court-bouillon*?

- A. knjiga recepata
- B. lonac za kuhanje
- C. sorta bijeloga vina
- D. vrsta juhe

(1 bod)

30. Što je od sljedećega iskazano o rakovima u polaznome tekstu?

- A. Trebaju se pripremati nakon što odstoje.
- B. Moraju biti obloženi algama.
- C. Kuhaju se vrlo kratko.
- D. Nije ih lako nabaviti.

(1 bod)

II. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U zadacima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

31. U kojemu je od sljedećih stihova upotrijebljena sinestezija?

- A. *Neprekinuti lanac sŕcā vodi
Od našeg sŕca u davnu davninu.*
- B. *Čuješ li grohot? To tvojoj slobodi
Smiju se pređi nestali u tminu.*
- C. *I kad mi riječi mirišu ko tamjan,
One su stigle nekud izdaleka,*
- D. *I kad mi kletva nagrne na usta,
Ona je neke davne kletve jeka!*

(1 bod)

32. Koji se od sljedećih kompozicijskih dijelova upotrebljava u značenju posljednje scene u drami?

- A. epilog
- B. kulminacija
- C. peripetija
- D. prolog

(1 bod)

33. S kojom se namjerom epski pjevač obraća *boginji* u invokaciji *Ilijade* sljedećim stihovima?

*Srdžbu mi, boginjo, pjevaj Ahileja, Peleju sina,
Pogubnu, kojano zada Ahejcima tisuću jada,*

- A. Želi biti siguran da će Ahejci pobijediti u ratu.
- B. Traži pomoć da bi opjevao epska zbivanja.
- C. Htio bi da se Ahilej prestane ljutiti.
- D. Moli zaštitu za Pelejeva sina.

(1 bod)

34. Koji se od sljedećih pojmova odnosi na postupak koji je u komedijama često temelj dramskoga zapleta?

- A. *deus ex machina*
- B. *in medias res*
- C. *mimesis*
- D. *qui pro quo*

(1 bod)

35. Koji se od sljedećih ženskih likova na početku drame pojavljuje odjeven u mušku odjeću?

- A. Antigona
- B. Dubravka
- C. Ofelija
- D. Rosaura

(1 bod)

36. Koji književni lik izgovara sljedeći tekst?

Čuj, Alfrede! Ja sumnjam, ta reci jasno, otvoreno: Kad će to biti da me dođeš osloboditi iz ovih uza? Ja sjedim u onom starom naslonjaču med njegovim mrkim drugovima i često mi bude kao da se ova tijesna četiri zida sve stežu i da se niski strop nada mnogom sve spušta k momu tjemenu, i biva mi da vičem: Ugušit ću se... pomozite, ugušit ću se!

- A. barunica Castelli
- B. Lotta
- C. Lucija
- D. Vivijana

(1 bod)

37. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na Izabelu iz *Cvijeta sa raskršća* Antuna Gustava Matoša?

- A. Oličenje je tjelesnoga i erosa kojemu se prepušta bez moralne odgovornosti.
- B. Zbog patrijarhalnoga odgoja zakinuta je za prava koja je uživao njezin brat.
- C. Neiskusna je i slijepa djevojka koja se zaljubljuje u nepoznatoga fotografa.
- D. Tajanstvena je Poljakinja iz Beča koja svira violončelo.

(1 bod)

38. Koji je od sljedećih književnih likova romantičarski lik?

- A. Leone iz *Gospode Glembajevih*
- B. Miljenko iz *Dubravke*
- C. Smail-aga iz *Smrti Smail-age Čengića*
- D. Stanac iz *Novele od Stanca*

(1 bod)

39. Na koje se književnopovijesno razdoblje odnosi sljedeća tvrdnja?

Ta je književna epoha određena mimetičkom teorijom umjetnosti, nastojanjem da književne konvencije ostvare iluziju zbilje i da književnost približe spoznajnoj ulozi znanosti.

- A. na barok
- B. na klasicizam
- C. na romantizam
- D. na realizam

(1 bod)

40. Za kojega je od sljedećih pjesnika karakteristična upotreba soneta te neopetrarkističkih i kozmičkih motiva?

- A. za Antuna Branka Šimića
- B. za Ivana Mažuranića
- C. za Tina Ujevića
- D. za Vladimira Nazora

(1 bod)

41. S kojom je pjesmom Slavko Mihalić uspostavio intertekstualnu vezu u sljedećemu stihu?

Bolje da nitko ne vidi tvoje oči pune čuđenja.

- A. s uvodnim sonetom *Kanconijera* Francesca Petrarce
- B. s pjesmom *Mojsije* Silvija Strahimira Kranjčevića
- C. s pjesmom *Albatros* Charlesa Baudelairea
- D. s pjesmom *Pjesnici* Antuna Branka Šimića

(1 bod)

42. Koje je od sljedećih obilježja karakteristično za klasicističku književnost?

- A. deskriptivnost
- B. ekspresivnost
- C. moralističnost
- D. subjektivnost

(1 bod)

III. Hrvatski jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U zadacima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

43. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova?
- A. Europski parlament, europsko vijeće, Vijeće Europske unije i europska komisija glavne su institucije na čelu uprave Europske unije.
 - B. Somalijski poluotok koji strši u Arapsko more i leži duž južne strane Adenskoga zaljeva naziva se Afrički rog ili Rog Afrike.
 - C. I *viola odorata* (mirisna ljubica) i *viola tricolor* (divlja maćuhica, trobojna ljubica) pripadaju istoj biljnoj porodici.
 - D. Razdoblje Karolinške Renesanse odraz je utjecaja antičkoga Rima na kulturu germanskih Franaka.

(1 bod)

44. Koji od sljedećih frazema ima značenje 'bez ustručavanja govoriti svoje mišljenje'?
- A. nemati dlake na jeziku
 - B. pogoditi u dlaku točno
 - C. tražiti dlaku u jajetu
 - D. ići komu niz dlaku

(1 bod)

45. Koja je sintagma u sljedećoj rečenici rezultat pridruživanja?

Ivan je netremice gledao u njezine oči.

- A. Ivan je gledao
- B. je netremice gledao
- C. je gledao u oči
- D. njezine oči

(1 bod)

46. U kojoj od sljedećih rečenica imenica *cvijeće* ima službu atributa?

- A. Pjesme su cvijeće koje pjesnici daruju voljenima.
- B. „Cvijeće cvijetu”, govorio bi pružajući mi buket.
- C. Nosila je haljinu s izvezenim cvijećem.
- D. Tih me dana obasipao cvijećem.

(1 bod)

47. Koja je od sljedećih zavisnosloženih rečenica namjerna rečenica?

- A. Svakako namjeravam doći ako dođeš i ti.
- B. Naumio sam doći tamo gdje ćeš biti ti.
- C. Doći ću da opet budem s tobom.
- D. Znaš da ću ti doći.

(1 bod)

48. Koja je od sljedećih rečenica gramatički točna?

- A. Mirna mi je preporučila Rainer Maria Rilkeova *Pisma mladom pjesniku*.
- B. Rekla mi je da ću sigurno požaliti odustanem li od putovanja.
- C. U odlučivanju važnih stvari treba poslušati mudre savjete.
- D. Pravila ponašanja vrijede za svih.

(1 bod)

49. U kojoj su od sljedećih rečenica točno upotrijebljeni rečenični znakovi?

- A. Vjerovala sam mu, jer me nikad prije nije iznevjerio.
- B. „Znala sam”, vrisne Ana, „da ćeš se vratiti!”
- C. To se dogodilo u Zagrebu, 10. lipnja 2020.
- D. Tebe je Draga, otac uvijek najviše volio.

(1 bod)

50. Koliko je prednaglasnica u sljedećoj rečenici?

Nisam se sjetila pitati ga hoće li kupiti kruh na putu od škole do kuće.

- A. tri
- B. četiri
- C. pet
- D. šest

(1 bod)

51. Koja je gramatička (oblikotvorna) osnova u riječi *nogometaš*?

- A. nog-
- B. nogom-
- C. nogomet-
- D. nogometaš-

(1 bod)

52. U kojemu je padežu zamjenica u sljedećoj rečenici?

Ostajem pri svojem.

- A. u dativu
- B. u akuzativu
- C. u lokativu
- D. u instrumentalu

(1 bod)

53. U kojoj je od sljedećih rečenica glagol u množini?

- A. Svejednako mišljaše svoje.
- B. Mirno življaše na selu.
- C. I dalje govoraše isto.
- D. Pojedoše u tišini.

(1 bod)

54. Koja je tvorenica u sljedećemu primjeru nastala složeno-sufiksalmom tvorbom?

Djed je bio kišobranar. S bakom se upoznao kad je otvorio kišobranarski obrt, a ona je imala slomljen kišobran i ušla je u radnju tražeći kišobranarov savjet.

- A. kišobranar
- B. kišobranarski
- C. kišobran
- D. kišobranarov

(1 bod)

55. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ metonimija?

- A. Profesor mi je pričao da je jednom razgovarao s Krležom.
- B. Mašta o tome da će jednoga dana pisati kao Krleža.
- C. Krleža je jedan od najvećih hrvatskih pisaca.
- D. Učenici premalo čitaju Krležu.

(1 bod)

56. U kojoj je od podcrtanih riječi epentetski /?

Naše polje daje i beskorisno grmlje i dragocjeno bilje od kojega pravimo ljekovito ulje.

- A. polje
- B. grmlje
- C. bilje
- D. ulje

(1 bod)

57. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na Ćirila i Metoda?

- A. Utemeljili su najstariji slavenski književni jezik.
- B. Napisali su tekst Bašćanske ploče.
- C. Živjeli su oko 1100. godine.
- D. Stvorili su pismo ćirilicu.

(1 bod)

Zadatak višestrukoga izbora s nadopunjavanjem

U zadatku višestrukoga izbora s nadopunjavanjem (58.1. – 58.5.) od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod. U zadatku višestrukoga izbora s nadopunjavanjem (58.1. – 58.5.) moguće je ostvariti 5 bodova.

- 58.** U društvenome okruženju srednjega vijeka nastajala je književna, odnosno oralna kultura koja je po svojim glavnim obilježjima bila predmoderna. Ponajprije, autori su imali svoju publiku, (1.) _____ nisu imali mogućnosti da se iskažu u oblicima komunikacije koje danas nazivamo književnim tržištem. (2.) _____ je bilo malo, a (3.) _____ od dvora do dvora ili od jedne crkvene pisarne do druge vrlo sporo. Kako autorskih prava nije bilo ni u začetcima, dvorski ili samostanski prepisivači mogli su u djelo unositi (4.) _____ osobne književne ambicije. Od nekih poznatih djela sačuvano je (5.) _____ različitih inačica, katkad sa znatnim sadržajnim promjenama.

58.1.

- A. ali
- B. dakle
- C. jer
- D. nakon što

(1 bod)

58.2.

- A. Manuskripata
- B. Manuskripte
- C. Manuskriptova
- D. Manuskriptovi

(1 bod)

58.3.

- A. jenjavali su
- B. kasnili su
- C. kolali su
- D. slovili su

(1 bod)

58.4.

- A. njegove
- B. njihove
- C. svoje
- D. takve

(1 bod)

58.5.

- A. desetak
- B. desetero
- C. desetica
- D. desetka

(1 bod)

Prazna stranica

RJEŠENJA ISPITA DRŽAVNE MATURE IZ HRVATSKOGA JEZIKA
U ŠKOLSKOJ GODINI 2023./2024. (2. rok)

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
1.	B
2.	A
3.	A
4.	C
5.	B
6.	B
7.	A
8.	A
9.	A
10.	A
11.	C
12.	C
13.	A
14.	B
15.	C
16.	B
17.	D
18.	D
19.	A
20.	D
21.	D

22.	C
23.	B
24.	C
25.	C
26.	A
27.	B
28.	B
29.	D
30.	C
31.	C
32.	A
33.	B
34.	D
35.	D
36.	C
37.	C
38.	C
39.	D
40.	C
41.	D
42.	C
43.	B
44.	A
45.	B
46.	C
47.	C

48.	B
49.	B
50.	A
51.	D
52.	C
53.	D
54.	C
55.	D
56.	B
57.	A
58.1.	A
58.2.	A
58.3.	C
58.4.	C
58.5.	A